



## ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ ไม่ว่าจะ เป็น ยุคโคสมิกโค รัสเซลล์<sup>1</sup> (Russell) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาว่า เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม สามารถจัดอิทธิพลชักชวนต่าง ๆ ให้สิ้นไป มุ่งสร้างวัฒนธรรมให้แก่บุคคล เสริมสร้าง ความสามารถของเข้าให้ถึงขีดสุดไปพัฒนาชุมชน การศึกษาในปัจจุบันได้รับการพิจารณาว่า เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ต่างก็เน้นถึงความสำคัญ ของการศึกษา ในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้มา ซึ่งกำลังคน (Man Power) ตามความต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ในประเทศไทย เหตุการณ์หลัง 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลง อย่างใหญ่หลวง เรากำลังพัฒนาการเมืองเป็นก้าวสำคัญ ถ้าเราปล่อยให้ระบบการศึกษาเป็น ไปอย่างเดิม เช่นเดียวกับการปล่อยให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปในรูปเดิม ก็เป็นเรื่องที่ น่าวิตกว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับบ้านเมือง การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งใน หลาย ๆ ส่วนของระบบการศึกษา และถือว่าการมัธยมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่ สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะถ้าพิจารณาจากความหมายของการมัธยมศึกษา ซึ่ง เบนท์และคณะ<sup>2</sup> ได้ให้ความหมายของมัธยมศึกษาว่าเป็นการจัดโรงเรียนให้แก่เด็กอายุ

<sup>1</sup>Burtrand Russell, The Negative Theory of Education: The Teacher and Taught (New York : AcDelta Book Dell Publishing, Co., 1963), p. 212.

<sup>2</sup>Rudyard K. Bent, Henry H. Kronenberg, and Charles C. Boaroman, Principles of Secondary Education (New York : McGraw-Hill Book, Co., 1966), p. 2.

ตั้งแต่ 12 ปี ถึง 20 ปี หรือการจัดโรงเรียนให้กับเด็กวัยรุ่น และวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นการจัดการศึกษาระดับมัธยมจึงมุ่งที่จะพัฒนาวัยรุ่นเพื่อให้ได้มาซึ่งกำลังคน ( Man Power ) แต่สภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ การศึกษาระดับมัธยมก็เป็นการศึกษาในระบบแพ็คค็อกออกเช่นเดียวกับการศึกษาในระดับต่าง ๆ เด็กที่ผ่านการคัดเลือกจะถูกคั่นไปเรื่อย ๆ จาก ม.ศ.3 ไป ม.ศ.4 จาก ม.ศ.5 ไปสู่มหาวิทยาลัย ดังคำกล่าวของ ปวย อึ้งภากรณ์<sup>3</sup> ที่ว่า "ทุกวันนี้เด็กนักเรียนในชั้นมัธยมส่วนใหญ่มักจะมุ่งหมายที่จะเข้ามหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ปริญญา แต่มีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้" ดังจะเห็นได้จากสถิติการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2516 - 2517<sup>4</sup> มีผู้สอบคัดเลือกทั้งสิ้น 41,373 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ไม่มีสิทธิ์ (สอบตกมัธยมศึกษาปีที่ 5) 6,540 คน (15.81 %) ผู้สอบคัดเลือกไม่ได้ 24,535 คน (59.30 %) และสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ทั้งสิ้น 10,298 คน (24.89 %) นักเรียนที่สอบไม่ได้เหล่านี้จะต้องสะสมเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างแน่นอน เพราะวิทยาการเชิงกล<sup>5</sup> ก็ได้ยืนยันแล้วว่า "มหาวิทยาลัยในความหมายที่แท้จริง เป็นที่ที่เหมาะสมของผู้ที่มีสติปัญญา ระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่ใช่ที่ที่อาจเปิดสำหรับคนทั่วไปเหมือนโรงเรียนประชาบาล โดยเฉพาะในประเทศไทยที่ค่อยพัฒนา" ฉะนั้นจำนวนผู้สอบคัดเลือกตกสะสมเหล่านี้จะไปอยู่ที่ใด สามารถประกอบ

<sup>3</sup> ปวย อึ้งภากรณ์, "เยาวชนกับเศรษฐกิจ", ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ : ศุภสภา, 2513), หน้า 237.

<sup>4</sup> สำนักนายกรัฐมนตรี, ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2516 - 2517 (กรุงเทพฯ : ศุภสภา, 2518), หน้า 9.

<sup>5</sup> วิทยาการ เชียงกุล, "ความต้องการสถาบันอุดมศึกษาในบ้านเรา", สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนิสิตนักศึกษา 6 (สิงหาคม, 2511); หน้า 6.

อาชีพไหนหรือไม่ ถึงแม้ว่าจะออกไปประกอบอาชีพ จะประสบผลสำเร็จในวิชาชีพนั้น ๆ หรือไม่ เป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจ เพราะสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านการศึกษา ล้มเลือนของงบประมาณของประเทศ และจะเป็นการสร้างปัญหาทางสังคมให้เกิดขึ้น ดังนั้นจำเป็นต้องย้อนมาพิจารณาที่ระบบการศึกษาว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการปรับปรุง

ในการปรับปรุงระบบการศึกษา วิทยุ สาธาร<sup>6</sup> กล่าวว่า "ประเทศไทยถือว่าหลักสูตรเป็นแม่บทที่สำคัญในการจัดการศึกษา" ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ จูเลียส ไนเยเร<sup>7</sup> ที่ได้ให้แนวคิดว่าการปรับปรุงระบบการศึกษาสิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงคือ หลักสูตร เพราะถือว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศชี้ทางการศึกษา เพราะเครื่องมือที่จะแปรปรัชญาการศึกษาออกเป็นการปฏิบัติ ก็คือหลักสูตร นั่นเอง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายก็แน่นอนว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงเช่นกัน เหมือนดังคำกล่าวของ คาร์ล มัคสมันท์<sup>8</sup> ที่ว่า หลักสูตรจะอยู่นิ่งไม่ได้ ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ในที่นี้ถ้าจะย้อนไปพิจารณาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2503 ว่าทำไมจะต้องเปลี่ยนแปลง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ<sup>9</sup> ก็ยอมรับว่า ถ้ากล่าวโดยทั่วไปหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ. 2503 นี้ พยายามที่จะประนีประนอมระหว่างหลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. 2491 และหลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. 2498

<sup>6</sup>วิทยุ สาธาร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 252.

<sup>7</sup>จูเลียส ไนเยเร, "การศึกษาเพื่อความอยู่รอดของชาติ", การศึกษาเพื่อมวลชน (กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2517), หน้า 19.

<sup>8</sup>คาร์ล มัคสมันท์, "หลักสูตรช่วยให้เด็กพัฒนาการอย่างไร", วารสารประชาศึกษา 7, 6(มกราคม, 2499), หน้า 4.

<sup>9</sup>กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ความเป็นมาของหลักสูตรสามัญศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2513), หน้า 211.

หลักสูตรฉบับ พ.ศ.2491 นั้นเป็นไปตามแบบแผนของมัธยมบริบูรณ์ หรือมัธยมสูงแต่เดิม คือถือมาตรฐานทางวิชาการ เป็นสำคัญ ฉบับ พ.ศ.2498 หย่อนมาตรฐานทางวิชาการลงเพื่อรับนักเรียนอันมีจำนวนมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นว่าช่วงเวลาที่ยาวพอสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงได้แล้ว นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็นสายและแผนก<sup>10</sup> คือมีสายสามัญและสายวิชาชีพ ในแต่ละสายยังแบ่งแยกออกเป็นแผนกแยกย่อยเกินไป ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ เกิดความสูญเปล่าและความไม่เสมอภาคและถ้าได้วิเคราะห์หลักสูตรทั้ง 2 สายดูแล้ว จะเห็นได้เด่นชัดว่า หลักสูตรไม่แตกต่างกันมากจนถึงขนาดแบ่งออกเป็นสายได้วิชาที่จัดสอนแต่ละสายมีความคล้ายคลึงกัน หรือใช้หลักสูตรร่วมกัน ถึง 2 ใน 3 ที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าหากจะไปพิจารณาถึงความจำเป็นด้านอื่นที่ส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อาจมีหลายประเด็นเช่น<sup>11</sup>

1. ในแง่ของเศรษฐกิจบ้านเมืองเดิมเรามีอาชีพกสิกรรม 90 % อีก 10 % เป็นอาชีพอื่น ๆ ปัจจุบันมีกสิกรรม 80 % อีก 20 % เป็นพ่อค้าข้าราชการ นักอุตสาหกรรม นักธุรกิจ นักวิชาการ ฯลฯ จะเห็นได้ว่า อาชีพกสิกรรมเริ่มน้อยลง ดังนั้นระบบการศึกษาจำเป็นต้องผลิตบุคลากรด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อผลทางด้านเศรษฐกิจ

2. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อัตรากำลังของวิทยาการยิ่งมากขึ้น จนไม่มีใครสามารถตามได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ฉะนั้นการศึกษาที่มุ่งเฉพาะเนื้อหาจะไม่เพียงพอ มนุษย์จะต้องปรับความรู้สึก ปรับพฤติกรรมและปรับใจตนให้สามารถรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้เข้าสู่ชีวิตจริงได้

<sup>10</sup>ลีปนันท เกตุทัต, "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม", จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 19.

<sup>11</sup>เอกวิทย์ ณ ถลาง, "หลักวิชาในการสร้างหลักสูตร", ประมวลบทความเกี่ยวกับกรมมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ : ศุภสภา, 2513), หน้า 37 - 40.

3. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น แต่เดิมกลุ่มอาชีพไม่ค่อยจะมีความสำคัญ แต่ในปัจจุบันนี้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความสำคัญในการครองผลประโยชน์ของกลุ่มอาชีพของตน

4. ความจำเป็นในด้านทฤษฎีการเรียนรู้เปลี่ยนไป เช่น ความเชื่อทางด้านการเรียนรู้ว่า มโนทัศน์ ( Concept ) ทางด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์บางอย่างสามารถนำมาให้นักเรียนในชั้นต่าง ๆ เรียนได้โดยไม่ต้องรอจนเด็กโตเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย

จากคชันนี้ต่าง ๆ ก็กล่าวส่งต่อไปสู่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ. 2503 จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและขณะนี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงแล้ว แต่ คุณหญิงอัมพร มีสุข<sup>12</sup> กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ มีเหตุผลทางการเมือง เป็นสำคัญ เมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรควรเปลี่ยนให้เหมาะสม จึงทำให้หลักสูตรฉบับนี้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเหลือเกิน สุวรรณ จันทร์สม<sup>13</sup> ถึงกับกล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ม.ศ. 4 - 5 ใหม่ ปี 2518 โรงเรียนได้รับทราบเป็นทางการว่าเปลี่ยนและเริ่มแน่ในปีนี้ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2518 เป็นปีที่เริ่มใช้หลักสูตรพอดี มีเวลาการเตรียมตัวเพียง 3 เดือน ก่อนโรงเรียนเปิด และการเปลี่ยนหลักสูตรเปลี่ยนเฉพาะโครงร่าง เนื้อหาวิชาในหลักสูตรยังไม่ได้เปลี่ยน เพียงแค่คัดช่วงแบ่งเป็นรายวิชาย่อย ๆ เท่านั้นสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรฉบับนี้<sup>14</sup> ระบบการเรียน การประเมินผลและไม่มีการแบ่งเป็นสายสามัญ

<sup>12</sup> อัมพร มีสุข, "การปรับปรุงหลักสูตร", วิทยาสาร 26, 17 (22 พฤษภาคม, 2518), หน้า 16 - 30.

<sup>13</sup> สุวรรณ จันทร์สม, รายงานการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพิชิตนา, 2518), หน้า 22.

<sup>14</sup> กรมวิชาการ, คู่มือแนะแนวการศึกษาและอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศึกษา, 2518), หน้า 1.

สายอาชีพ หรือ แผนกวิทยาศาสตร์ แผนกศิลปะ-แผนกทั่วไป แต่จัดหลักสูตรให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด มีวิชาให้นักเรียนเลือกอย่างกว้างขวาง

หลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับบรรยากาศของความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ.2518 นี้ก็เช่นกัน ไม่มีใครที่สามารถยืนยันได้ว่า มีบรรยากาศของความพร้อมในการนำไปใช้หรือไม่เพียงใด เพราะโดยปกติแล้ว การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประการ<sup>15</sup> คือการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เรื่อยมาจนถึงการสอนในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้น ก็คือความพร้อมในด้านเอกสารหลักสูตรที่สำคัญได้แก่ประมวลการสอนและโครงการสอน นอกจากนี้ถ้าพิจารณาโรงเรียนที่นำหลักสูตรไปปฏิบัติ เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรฉบับนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วมากเกินไป ดังนั้นความพร้อมของโรงเรียนเกี่ยวกับ บุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ เครื่อง อำนวยความสะดวก การจัดบริการ การจัดระบบการเรียนการสอน การนิเทศการสอน และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ จนกระทั่งเข้าสู่การสอน น่าจะเกิดปัญหา ข้อมูลที่จะได้มาว่าบรรยากาศแห่งความพร้อมของการนำหลักสูตรไปใช้มีมากน้อยเพียงใด ควรได้มาจากผู้นำหลักสูตรไปปฏิบัติจริงในโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในโรงเรียน อันประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอนในแต่ละหมวดวิชา เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ โดยผู้วิจัยคาดว่าบุคลากรดังกล่าวจะสามารถให้ข้อมูลและสะท้อนให้เห็นภาพพจน์การนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างดียิ่ง

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ.2503 จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงเนื่องจากภาวะทางด้านเศรษฐกิจบ้านเมือง ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้

<sup>15</sup> สมิตร์ คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2518), หน้า 130.

เปลี่ยนไป และที่สำคัญยิ่งคือความเปลี่ยนแปลงทางการ เมืองที่ส่งผลให้หลักสูตรฉบับนี้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเหลือเกิน ซึ่งผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าได้มีการสร้างบรรยากาศของความพร้อมเกี่ยวกับการเตรียมเอกสารหลักสูตร บุคลากรแต่ละระดับในโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ อุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก การจัดบริการ การจัดระบบการเรียนการสอน การนิเทศการสอนและส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมพร้อมต่อการนำหลักสูตรฉบับใหม่ไปใช้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นจากประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวจึงเป็นแรงกลใจให้ผู้วิจัยทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 เพื่อสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นจากบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาปัจจุบันในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ.2518 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตการศึกษา 12

#### ขอบเขตของการวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนมัธยมที่เปิดสอน โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 12 ยกเว้นโรงเรียนมัธยมแบบประสม โรงเรียนมัธยมที่เอกชน เป็นผู้จัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาและโรงเรียนมัธยมที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. ปัญหาที่สำรวจพบเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มประกาศใช้หลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2518 จนถึงปีการศึกษา 2518 เท่านั้น
3. แบบสอบถามที่แจก แจกเฉพาะบุคลากรที่ทำการสอนและมีหน้าที่เกี่ยวข้องตามสภาพที่มีอยู่จริงของโรงเรียนเท่านั้น

นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

ความง่าคำที่ใ้ในการวิจัยนี้ อาจมีความหมายแตกต่างไปจากที่ใ้กันอยู่โดยทั่วไป จึงขอใ้ความหมายของคำที่ใ้ในการวิจัยดังนี้ คือ

หลักสูตรใหม่ หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518

กลุ่มโรงเรียน หมายถึง กลุ่มโรงเรียนมัธยมที่เบิคสอนโดยใ้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 12

คาบ หมายถึง ระยะเวลาเรียน 50 นาที

หน่วยกิต หมายถึง ค่าของรายวิชาที่กำหนดคามเนื้อหาและลักษณะของวิชานั้น ๆ

โดยถือหลักที่ว่า วิชาภาคทฤษฎี : รายวิชาที่มีค่า 1 หน่วยกิต หมายถึง รายวิชาที่ใ้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 1 ภาคเรียนหรือใ้เวลารวมกัน 18 คาบ วิชาภาคปฏิบัติ : รายวิชา 1 หน่วยกิต หมายถึง รายวิชาที่ใ้เวลาเรียนและฝึกปฏิบัติ 2 - 3 คาบต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 1 ภาคเรียน หรือใ้เวลารวมกัน 36 - 54 คาบ

หน่วยกิตสะสม หมายถึง จำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาที่นักเรียนใ้ระดับคะแนนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป

ระดับคะแนน หมายถึง ตัวเลขแสดงผลการเรียนของนักเรียนในแ่ละรายวิชา กำหนดเป็น 4, 3, 2, 1, 0 ตามลำดับ

ระดับคะแนนเฉลี่ย หมายถึง ตัวเลขแสดงผลการเรียนของนักเรียนโดยเฉลี่ยทุกรายวิชา

โปรแกรมการเรียน หมายถึง กลุ่มรายวิชาที่นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ หรือตามแผนการเรียนต่อ หรือการประกอบอาชีพ

ระเบียบ หมายถึง แบบฟอร์มที่ใ้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในค่านการเรียน ความประพฤติ และอื่น ๆ เริ่มตั้งแ่แต่วันเข้าเรียน จนจบการศึกษาในโรงเรียน



ระเบียบแสดงผลการเรียน หมายถึง แบบฟอร์มที่ใช้บันทึกผลการเรียนของผู้เรียน  
จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม หมายถึง ข้อความซึ่งระบุการกระทำหรือการแสดงผลออกที่  
 นักเรียนแสดงออกให้เห็นได้ และครูสามารถวัดผลตามจุดมุ่งหมายได้ตรงกัน ทั้งนี้โดยไม่ต้อง  
 แปลจุดมุ่งหมายนั้นไปหลายทาง

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ช่วยให้การพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย  
 ฉบับพุทธศักราช 2518 ในระดับชั้น ม.ศ.4 ในเขตการศึกษา 12
2. เป็นการช่วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนโดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอน  
 ปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการนำหลักสูตรไปใช้
3. เป็นการชี้ให้กระทรวงศึกษาธิการ (เห็นปัญหาต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรมัธยมศึกษา  
 ตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ไปใช้ในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

#### กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้เพื่อหาข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มาจากบุคลากร  
 ประเภทต่าง ๆ ที่ทำการสอนและมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ  
 พุทธศักราช 2518 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ทุกแห่งในเขต  
 การศึกษา 12 ยกเว้นโรงเรียนมัธยมแบบประสม

บุคลากรในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่
  - 1.1 ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ
  - 1.2 ผู้ช่วยฯ ฝ่ายวิชาการ

### 1.3 ผู้ช่วยฯ ฝ่ายธุรการ

### 1.4 ผู้ช่วยฯ ฝ่ายปกครอง

2. หัวหน้าสายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชา
3. อาจารย์ผู้สอนในแต่ละหมวดวิชา (โดยสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมวดวิชา  
หมวดวิชาละ 2 คน)
4. เจ้าหน้าที่แนะแนว
5. เจ้าหน้าที่ทะเบียน
6. เจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา
7. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูล โดยแบ่งแบบสำรวจออกเป็น 14 ฉบับ แบบสำรวจที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบบสำรวจที่ 2 สำหรับหัวหน้าสายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชาที่ดำรงตำแหน่งในหมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาภาษาอังกฤษ หมวดวิชาศิลปะศึกษา หมวดวิชาชีพหรือหมวดวิชาศิลปปฏิบัติ โดยหัวหน้าสายวิชาหรือหัวหน้าหมวดวิชาทุกคนตอบแบบสอบถามชุดเดียวกัน แบบสำรวจที่ 3 - 10 สำหรับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหมวดวิชาดังกล่าว สาระในแบบสำรวจแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละหมวดวิชา แบบสำรวจที่ 11 - 14 สำหรับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่แนะแนว เจ้าหน้าที่ทะเบียน เจ้าหน้าที่วัดผลการศึกษา เจ้าหน้าที่ห้องสมุด โดยเนื้อหาสาระของแต่ละฉบับแตกต่างกันตามลักษณะของงาน ลักษณะคำถามที่ใช้โดยส่วนรวมเป็นแบบการตรวจสอบปัญหา (Check list) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกประชากรในโรงเรียนต่าง ๆ  
คืนด้วยตนเอง

และเก็บกลับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละ
2. ใช้สัดส่วนแห่งความถี่
3. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การเสนอข้อมูล

การเสนอข้อมูลโดยทั่วไปเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนแบบสอบถาม  
ที่มีลักษณะปลายเปิดเสนอโดยการบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย